

ШВЕЙЦАРІЯ – СТАБІЛЬНА, КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНА КРАЇНА: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Інтерв'ю
із Надзвичайним і Повноважним Послом
Швейцарської Конфедерації в Україні
Й.В. паном Георгом Цюблером

В інтерв'ю Посла Швейцарської Конфедерації в Україні розкрито сучасні особливості нейтрального статусу Швейцарії; показано переваги інструментів прямої демократії, які застосовуються у країні; визначено основні джерела стабільного та конкурентоспроможного розвитку швейцарської економіки; проаналізовано нинішній стан і потенційні можливості поглиблення відносин між Швейцарією та Україною.

Ключові слова: нейтралітет, політична система, державно-територіальний устрій, конкурентоспроможність, українсько-швейцарські відносини.

ШВЕЙЦАРІЯ – СТАБІЛЬНА, КОНКУРЕНТОСПОСОБНА СТРАНА: ОПИТ ДЛЯ УКРАЇНИ

Интервью с Чрезвычайным и Полномочным Послом
Швейцарской Конфедерации в Украине
Е.П. господином Георгом Цюблером

В інтерв'ю Посла Швейцарської Конфедерації в Україні раскрыты современные особенности нейтрального статуса Швейцарии; показаны преимущества инструментов прямой демократии, которые применяются в стране; определены основные источники стабильного и конкурентоспособного развития швейцарской экономики; проанализированы нынешнее состояние и потенциальные возможности углубления отношений между Швейцарией и Украиной.

Ключевые слова: нейтралитет, политическая система, государственно-территориальное устройство, конкурентоспособность, украинско-швейцарские отношения.

– Вельмишановний пане Посол, чому швейцарці вважають нейтральний статус найкращою геополітичною моделлю для розвитку своєї країни? Які переваги нейтралітету відчувають рядові громадяни Швейцарії й держава в цілому? Як забезпечується безпека Вашої країни?

Нейтралітет – один із головних, центральних пунктів зовнішньої політики Швейцарії. Цей принцип дуже важливий для нас. Я можу з упевненістю сказати, що 9 із 10 громадян Швейцарії вважають, що це є найбільш правильною та найкращою моделлю впровадження зовнішньої політики держави. Політика нейтралітету є не самоціллю, а засобом збереження і забезпечення внутрішньої та зовнішньої стабільності країни.

Якщо подивитися в контексті історичного розвитку, то можна висновувати: нейтралітет сприяв тому, що Швейцарія змогла утриматися і зберегтися як держава. Як відомо, наша країна не брала участі у Першій та Другій світових війнах і залишилася неушкодженою. З другого боку, політика нейтралітету забезпечила внутрішню

SWITZERLAND – STABLE, COMPETITIVE COUNTRY: EXPERIENCE FOR UKRAINE

Interview with Extraordinary and Plenipotentiary
Ambassador of Switzerland in Ukraine
H.E. Mr. George Zubler

In the interview with the Ambassador of Switzerland in Ukraine the modern features of Switzerland's neutral status are exposed; the advantages of direct democracy instruments used in the country are shown; the main sources of sustainable and competitive development of the Swiss economy are identified; the current situation and the potential for deepening the relations between Switzerland and Ukraine are analyzed.

Key words: neutrality, political system, state and territorial arrangement, competitiveness, Ukrainian-Swiss relations.

цілісність держави. Якщо б Швейцарія висловлювала свої симпатії чи інтереси відносно якоїсь із оточуючих її великих держав (Швейцарія – багатонаціональна країна із німецько-, франко-, італомовним населенням), то це викликало б певне напруження між країнами. Тому політика нейтралітету – це ще й дуже важливий внутрішній фактор.

Якщо розглядати нинішню ситуацію у світі та Європі, то нейтралітет уже не виглядає таким, яким він був раніше. Нині існує багато міжнародних організацій, структур (ООН, ЄС, ОБСЄ тощо), виявляються різні фактори збереження та зміцнення миру, за яких нейтралітет не відіграє тієї ролі, яку він відігравав на початку чи в середині 19 ст. Значення та роль нейтралітету змінюються. Якщо в 19 ст. між державами виникало певне напруження чи конфронтація, то нейтралітет був важливим, а нині ситуація змінилася.

Сьогодні можна сказати, що нейтралітет належить до характерних рис Швейцарії, коли сама назва країни відразу викликає асоціацію із її нейтральним статусом.

Але це дуже глибоко вкоренилося у свідомості наших громадян. І швейцарці не уявляють іншої можливості, доктрини розвитку своєї країни, крім нейтралітету.

До того ж нейтралітет Швейцарії відіграє надзвичайно важливу роль у міжнародному масштабі. Нами накопичено значний досвід політики нейтралітету, що має попит на світовій арені. Тому Швейцарія дуже часто перебирає на себе або їй доручають виконувати певні мандати у відносинах між державами, які не мають дипломатичних відносин, не контактують між собою. Швейцарія виступає як посередник. Наша країна завдяки нейтралітету також бере участь у глобальних міжнародних операціях як нейтральна сторона, що може об'єктивно судити. Це не означає, що ми індиферентно сприймаємо чи ставимось до цього. Навпаки, ми беремо активну участь у налагодженні міждержавних стосунків і виступаємо як незацікавлений, незаангажований партнер.

Я б хотів навести один актуальний, конкретний приклад того, як і коли Швейцарія надає послуги доброї волі: ми представляємо інтереси Грузії в Росії та інтереси Росії в Грузії після військових дій у 2008 році, коли між обома країнами були перервані дипломатичні відносини.

– Кажуть, що у Швейцарії склалася унікальна політична система, яка надає громадянам такі права, про які жителі інших демократичних країн можуть лише мріяти. Будь ласка, розкажіть, про які права йдеться?

Якщо говорити про спеціальні політичні інструменти, то серед них передусім слід назвати інструменти прямої, безпосередньої демократії. Вони полягають у таких поняттях, як народна ініціатива та референдум. У Швейцарії можна протягом 18 місяців зібрати 100 тис. підписів, і на цій підставі ініціювати внесення певних змін у Конституцію та конституційні закони. У такому випадку Уряд зобов'язаний провести народне голосування з цього приводу, і його результати є обов'язковими для виконання як Урядом, так і Парламентом.

Другий рівень прямої демократії – рівень законів. За прийняття законодавчих актів відповідальний Парламент. Але якщо протягом 100 днів буде зібрано 50 тис. підписів людей, які мають право голосу, то можна вимагати від Парламенту відхилення або зміни (залежно від результатів голосування) прийнятого закону.

У Швейцарії в середньому відбувається чотири референдуми на рік. Зазвичай на референдум виноситься декілька груп питань. Можна сказати, що кожен квартал проходить голосування в рамках референдуму, на який виносяться групи питань, що стосуються 3–4 законів, які обговорюються і по яким приймаються рішення.

Я хочу підкреслити, що для внесення конституційних змін потрібно 100 тис. підписів, а для проведення референдуму проти чи на підтримку закону – 50 тис. підписів. Це небагато, якщо врахувати, що Швейцарія налічує 7,5 млн. населення (близько 4 млн. людей мають право голосу). Зібрати 100 тис. підписів – абсолютно реальна справа. Кожного року в Швейцарії досить часто проводяться такі плебісцити за народною ініціативою.

Також хочу зазначити, що організація і проведення референдумів не є справою окремих людей. Цим займаються політичні партії, громадські організації, які мають відповідну структуру, логістичні та фінансові можливості й т. ін. Збір підписів супроводжується відповідною аргументацією, рекламно-інформаційною кампанією на підтримку цієї акції.

Отже, особливістю Швейцарії є можливість народу брати участь у законодавчому процесі, який не є привілеєм лише Парламенту. Люди можуть впливати на прийняття законодавчих норм завдяки зазначеним вище інструментам.

– У чому полягають суть та особливості державно-територіального устрою Швейцарії і унікальність взаємодії між центром та громадами, що склалася у країні?

Швейцарія як держава є досить молодою. Вона виникла як державне утворення лише в 1848 році. Як відомо, Швейцарія є федеративною державою. Так історично склалося, що вона формувалася поступово знизу догори. Протягом багатьох століть існували кантони (приблизно відповідають українським областям), які були цілком самостійними та незалежними. Вони вирішили об'єднатися, щоб спільно виконувати певні завдання і відповідати вимогам часу. Об'єднання кантонів відбулося у 13 ст.

Основним принципом, на якому будується наш державно-територіальний устрій, є принцип субсидіарності. Його сутність полягає в тому, щоб якомога більша кількість питань вирішувалася на найнижчому рівні врядування, тобто безпосередньо у громаді, а державо-центр виконувала лише ті завдання, які не можуть бути виконані на місцях. У віданні громад знаходяться такі галузі, як освіта, соціальне забезпечення, транспортна система, медичне обслуговування. Для задоволення потреб мешканців у послугах зазначених галузей громади мають розвинуту інфраструктуру, необхідні органи та фінансові ресурси. Власна система оподаткування дозволяє їм залишати в бюджеті громад достатній обсяг податків, з яких фінансуються відповідні сектори. У рамках своїх повноважень та можливостей кожна громада (комуна) створює свій бюджет і виходячи з його розмірів вирішує на які цілі його витратити. Також громада самостійно приймає рішення, в якому банку тримати свій розрахунковий рахунок.

Наступною, другою ланкою державного устрою, яка йде за громадами, є кантони. Вони також мають свої особливості. У кожному кантоні діє власна Конституція, є парламент, уряд, суди. До компетенції кантонів належать лише ті завдання, які не можуть бути вирішені на рівні громади. Кантони також стягують кантональні податки, за рахунок яких забезпечують власні бюджети.

Наступна ланка державного устрою – Федерація. До її компетенції відносять лише ті питання, які чітко записані в Конституції, а решта підлягає вирішенню на рівні кантонів. Іншими словами, на федеративному рівні вирішуються лише конституційно закріплені питання.

Отже, кожен швейцарський громадянин сплачує податки трьох рівнів: федеральні, кантональні та місцеві.

– Відомо, що економіка Швейцарії є найбільш стабільною у світі. Які складові цієї стабільності та чи не похитнулися вони під час нинішньої світової фінансово-економічної кризи?

В економічному сенсі Швейцарія є дуже стабільною країною. Для цього існує багато різноманітних причин. Насамперед, до них потрібно віднести політичну стабільність. Наша політична система не зазнає значних політичних коливань, політика ведеться абсолютно прогнозовано, що є дуже важливою складовою економічної стабільності. Окрім того, у Швейцарії панує досить потужна та міцна правова система. Тож актори на економічному рівні знають, що їм не доведеться очікувати

сюрпризів у політичній та правовій сферах. Тому вони охоче вкладають гроші, інвестують.

Швейцарська економіка є відкритою: у нас відкриті ринки, тісні економічні стосунки з іншими країнами у двосторонньому форматі, що значною мірою сприяє розвитку нашої економіки. У Швейцарії створені хороші рамкові умови для економічної діяльності, для ведення бізнесу. До цих умов належать: система оподаткування, яка добре функціонує; конкурентоспроможна фінансова система; дуже розгалужений експорт, який не зосереджений на певних секторах, – на відміну від економіки України, розвиток якої залежить в основному від декількох експортних статей (сталь, хімія); стабільні соціальні відносини всередині країни – між роботодавцями та найманими працівниками існує справжнє співробітництво, роботодавці піклуються про своїх робітників, намагаються забезпечити для них найбільш прийнятні умови для праці та життя, тому у нас так мало страйків. Усі названі фактори сприяють підтримці й зміцненню стабільності держави.

Водночас, хотілося б додати, що криза, яка розгорнулася у глобальному масштабі, торкнулася і Швейцарії. Насамперед, вона вплинула на розвиток фінансового сектору держави. Як відомо, наша країна є одним із найбільш визначних фінансових центрів у світі. Оскільки швейцарські банки працюють дуже активно на міжнародній арені, то передусім криза зачепила їх. Але, на думку Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), Швейцарія добре пережила період кризи. За статистичними даними можна судити про те, що спад ВВП у нашій країні склав лише 2%. Хоч порівняно з іншими країнами Європи, ми знаходимося на перших позиціях, але для Швейцарії таке падіння є відчутним. Наші економічні актори та державні організації працюють над тим, щоб узяти ці проблеми під контроль. У фінансовому секторі потрібно буде ввести більш жорстке регулювання, яке є необхідним для того, щоб не допустити повторення тих ексцесів, які спостерігалися останнім часом, а утримати економіку в певних рамках. У цьому й полягає одне з основних завдань для державних органів у посткризовий період.

– Швейцарія не є державою з багатими природними ресурсами (за винятком гідроенергії). Чим компенсується відсутність цих ресурсів і де закладені джерела зростання економіки країни?

До джерел зростання економіки й відповідно добробуту швейцарців належать насамперед не «жорсткі» (сировина і т. д.), а «м'які» фактори: високий рівень освіти громадян, активна інноваційна діяльність, орієнтованість наших виробників на запити споживачів, готовність надавати високоякісні послуги. І держава, і інвестори вкладають значні кошти в такі галузі, як освіта, виховання, наука, дослідницька діяльність тощо. Важливим чинником, що забезпечує економічний ріст, також є політична стабільність. Не слід забувати і про менталітет швейцарців – у них виробилося певне ставлення до праці, до життя. Вони намагаються випускати високоякісну та конкурентоспроможну продукцію. Я вже згадував, що між роботодавцями і робітниками існують партнерські відносини, які сприяють стабільності підприємства.

У нашій економіці домінують малі та середні підприємства. Вони набагато швидше реагують на зміни кон'юнктури, попиту населення й т. ін., тобто є значно гнучкішими у своїй політиці та виробництві, ніж великі підприємства, які є інертними. Малі й середні компанії

легше пристосовуються до вимог ринкового господарства та ефективніше працюють. Окрім того, серед факторів зростання слід відзначити економічну політику держави, яка спрямована на розвиток і підтримку ринкової економіки. Це означає, що підприємцям надається певна свобода у прийнятті рішень, визначенні спрямованості своєї діяльності. Усі наведені фактори є складовими успіху нашої економіки і країни загалом.

– Ні для кого не є таємницею, що банки та фінансова діяльність відіграють важливу роль в економіці Швейцарії. Чи змінилася останнім часом, особливо у зв'язку з останньою світовою кризою, ситуація у цій сфері? Чи зазнала коригування політика Національного банку країни у кризових умовах?

Унаслідок світової кризи постраждала наша фінансова система. Один із найбільших і найважливіших швейцарських банків *UBS* у вересні 2008 року потрапив у дуже складне становище. Проблема передусім полягала у великих розмірах цього банку. Якби він збанкрутував, то це мало б величезні негативні наслідки для всієї швейцарської економіки. Аби втримати *UBS* на плаву, довелося втрутитись Уряду та Національному банку – з їхнього боку був розроблений і запропонований «пакет порятунку» цього банку, що передбачав упровадження програми дій для його підтримки і мінімізації негативних наслідків. Якщо б цього не було зроблено, то виникла б загроза для всієї фінансової системи Швейцарії.

Окрім того, і Уряд, і Національний банк намагалися втілити у життя «пакети з підтримки кон'юнктури» на валютно-фінансовому ринку, які містили заходи зі зниження процентних ставок, утримання курсу власної валюти в межах визначеного коридору й інші кроки, які вживалися не лише у Швейцарії, а і в багатьох інших країнах. Таким чином нам вдалося втриматися в певних рамках.

Сьогодні триває дискусія: як надалі зміцнювати й посилювати фінансовий сектор країни? як регулювати його діяльність? Перш за все, пропонується створити більш дієві контрольні, наглядові механізми за діяльністю на фінансовому ринку. Потребують регулювання і розміри власного капіталу, політика зарплат та бонусів фінансових інститутів (слід визнати, що доходи управлінців і персоналу цих установ була дуже завищеною). Подібна дискусія ведеться не тільки у Швейцарії, а й на рівні міжнародних фінансових організацій. Тож у нас попереду ще доволі багато роботи у цьому напрямі.

Водночас, слід зауважити, що власне банківський сектор країни не перебував під великою загрозою у часи кризи. Це стосувалося насамперед найбільшого швейцарського банку *UBS*. Окрім нього, жоден інший банк не отримував допомоги з боку Уряду, держави та Національного банку. Усі наші банки подолали кризу за рахунок власних ресурсів і коштів. Не можна сказати, що вона вплинула на них надто негативно.

– Швейцарія визнана однією із найбагатших країн світу. Які основні показники її розвитку можуть підтвердити цей статус? І в зв'язку з цим є ще таке запитання: чи виділяються в держбюджеті кошти на підтримку менш розвинених і бідних країн?

Питання стосовно показників розвитку країни є досить делікатним. Усе залежить від власне показника і того, який процес він відбиває. Тому я хотів би зупинитися лише на декількох показниках. За даними Світового банку, Швейцарія у 2008 році посідала:

1) 90-е місце у світі (близько 200 держав) за кількістю населення;

2) 21-е місце у світі за розміром ВВП в абсолютному обчисленні (Україна, маючи всемеро більшу чисельність населення, посідає 44-е місце);

3) 6-е місце у світі за величиною валового національного продукту на душу населення (після таких країн, як Ліхтенштейн, Бермудські острови, Люксембург, Британські острови). Зауважу, що цей показник не обов'язково відбиває реальний стан справ, оскільки високий рівень доходів може нівелюватися через високий рівень цін. Тому тут слід виходити з такого показника, як купівельна спроможність;

4) 12-е місце у світі за показником купівельної спроможності.

Цікавими є дані Доповіді з питань конкурентоспроможності, яка щорічно публікується Всесвітнім Економічним Форумом. Наприклад, в останній Доповіді за 2009–2010 роки за таким показником, як конкурентоспроможність, Швейцарія посіла 1-е місце у світі. У минулі роки наша країна займала другу сходинку після США. У цій Доповіді сумарно враховуються 90 показників.

Я говорив раніше про «м'які» фактори. За цими показниками Швейцарія також перебуває на провідних позиціях у світовому масштабі. За рівнем інновації наша держава посідає 2-е місце у світі, за рівнем технологічного розвитку – 3-є, за розвитком інфраструктури – 5-е, за рівнем освіти та виховання – 6-е місце. Ці фактори є дуже важливими для розвитку швейцарської економіки і стану держави.

– Який сьогодні експортний потенціал Швейцарії і чи змінився він в останні десятиліття?

Експортний потенціал Швейцарії є досить розвиненим, оскільки наша політика є експортоорієнтованою. Протягом останніх років у країні склалася така структура експорту. Ми не посідаємо і не намагаємося зайняти провідні місця за обсягами виробництва й експорту товарів масового вжитку (виходячи із наших реалій, це було б надто дорого), а здебільшого спеціалізуємося на виробництві високотехнологічної продукції та наданні високотехнологічних послуг, які вимагають дуже високого рівня розвитку науково-технологічних досліджень і т. п. Економічний сектор країни орієнтується, передусім, на випуск такої продукції, як медичне приладобудування, мікро- і біотехнології, технології для охорони навколишнього середовища, а також на розвиток фармацевтичного і банківського секторів. Висока ефективність функціонування зазначених галузей дозволяє нам вести дуже активну експортну діяльність.

– Як формуються стосунки між владою та бізнесом у Швейцарії і на чому ґрунтується їх ефективність?

Як відомо, швейцарська економіка базується на принципах ліберальної моделі розвитку. Держава

відповідає лише за створення рамкових умов, але безпосередньо в економічну діяльність не втручається і не має на це права. Займатися бізнесом дозволено тільки приватним економічним акторам, що закріплено конституційно. У Конституції Швейцарії сказано, що держава не може на свій розсуд регулювати економічну діяльність і визначати певні фактори, рівні й т. д. Основні економічні принципи закріплені в законодавстві, але у щоденну діяльність суб'єктів господарювання не має права втручатися жоден державний орган, оскільки це прерогатива та завдання приватних структур. Є сектори, де держава займає монопольну позицію, але вони дуже обмежені.

Варто підкреслити, що на розвиток ринкової економіки також позитивно впливають принципи і можливості прямої демократії. Коли Парламент країни розробляє певний законопроект (у нашому випадку – з питань економічного розвитку), то проводиться його обговорення. Якщо цей документ не відповідає інтересам суб'єктів економіки, то вони шляхом прямої демократії вправі організувати референдум, на якому законопроект буде відхилено або виправлено. На етапі підготовки законодавчого акту здійснюються також відповідні консультації з усіма акторами, кого він може торкнутися. У Парламенті організуються процедури громадських слухань, де виступають законодавці, які пропонують закон, а також заслуховуються представники тих сегментів суспільства, кого він стосується. Таким чином виробляється певна спільна думка та погляди відносно того, як повинен виглядати цей законопроект. Залучення всіх зацікавлених сторін на етапі розробки законодавчих документів необхідно для того, щоб пізніше їх не довелося відхиляти на референдумі.

– Чи вважаєте Ви, що співпраця між Швейцарією та Україною на нинішньому етапі є оптимальною? Чи можна її поліпшити і яким чином?

Протягом останніх років відносини між Швейцарією та Україною розвиваються досить динамічно і без жодних проблем. Особливо активними є стосунки в галузі економіки. Обсяги зовнішньої торгівлі між нашими країнами значно зросли. За даними швейцарської статистики, обсяг експорту зі Швейцарії в Україну з 2001-го по 2008 рік збільшився вчетверо (із 159 млн. до 627 млн. швейцарських франків), а імпорт українських товарів за цей самий період зріс майже вдесятеро – із 16 млн. до 144 млн. швейцарських франків. Хоча, слід зазначити, що протягом кризового 2009 року обсяг двостороннього товарообігу скоротився майже на 50%.

Попри кризу не припиняється процес інвестування, а обсяг прямих швейцарських інвестицій в економіку України відчутно збільшився. За даними Національного банку Швейцарії, обсяг прямих швейцарських інвестицій в економіку України з 2001-го по 2008 рік зріс майже у п'ять разів (із 134 млн. до 733 млн. швейцарських франків). Отже, протягом минулих років ми досягли значного прогресу в економічних двосторонніх відносинах.

Водночас, потенціал стосунків між Україною та Швейцарією в економічній сфері далеко не вичерпаний. Наприклад, що стосується товарообміну між нашими країнами, то його обсяг можна було б збільшити. Сьогодні цей показник у 2–3 рази менший порівняно з величиною товарообміну Швейцарії з такими країнами Центральної Європи, як Польща, Угорщина або Чехія. Обсяг прямих швейцарських інвестицій в Україну також значно менший, ніж міг би бути, і менший, ніж обсяг інвестицій,

що вкладається нами у центральноевропейські країни. Але це питання вирішують безпосередньо представники приватної економіки. Вони виходитимуть на український ринок тоді, коли вважатимуть його досить відкритим та цікавим. Тут доречно повторити, що Швейцарія не є країною масових операцій – вона спеціалізується в певних напрямках. Це стосується ринку інвестицій, ринку управління нерухомістю, специфічних галузей фінансової справи тощо. Наприклад, швейцарські банки працюють в Україні, але вони зосереджують свою діяльність на обмежених продуктах, що не потребує розгалуженої мережі. Рішення про створення широкого кола операцій прийматимуть самі банки. Але наразі їх зацікавленість є досить незначною. Усе залежить від політичної та економічної стабільності й безпеки в Україні. Але в майбутньому все можливе. Тож потенціал для розвитку економічних відносин між нашими країнами існує і його потрібно використовувати.

Хотів би також наголосити, що ми, зі свого боку, намагатимемося показувати Україні потенційні можливості для розширення стосунків між двома країнами. Дуже важливим при цьому є поліпшення загальної ситуації в Україні. Перш за все йдеться про досягнення політичної стабільності; створення відкритої економічної системи, що дасть змогу більш вільно інвестувати та працювати на українському ринку; значне скорочення регламентування української економіки (зменшення кількості інструкцій, ліцензування і т.ін.). Україна сама повинна вжити цих заходів. А інакше відбуватиметься спад економічної активності всередині країни й обмеження економічного інтересу до неї з боку іноземних інвесторів.

Але я сподіваюся, що Україна прямуватиме правильним шляхом. Як відомо, нещодавно ваша країна набула членства в СОТ, нині ведуться активні переговори щодо створення зони вільної торгівлі як із ЄС, так і з Європейською асоціацією вільної торгівлі, де Швейцарія є активним членом. На мою думку, результати цих переговорів стануть добрим підґрунтям для розвитку наших двосторонніх відносин. Але для цього Україна повинна зробити ті кроки, про які я згадував раніше.

Українсько-швейцарські стосунки в політичній сфері також є безпроблемними, але їх у подальшому потрібно інтенсифікувати. Уже протягом двох років активно проводяться двосторонні політичні консультації. У травні 2009 року Президент України В. Ющенко з офіційним візитом відвідував Швейцарію. І сьогодні обидві країни дуже зацікавлені продовжувати обмін думками, досвідом у найрізноманітніших напрямках розвитку міжнародної політики.

У нас є дещо спільне – ні Україна, ні Швейцарія не є членами ЄС, НАТО; і водночас ми входимо до різних міжнародних структур, таких як ООН, ОБСЄ, Рада Європи, де маємо спільні інтереси та можливості. Сьогодні ведеться активний діалог між Швейцарією і Україною з приводу послаблення візового режиму для українських громадян. Обидві сторони також висловлюють зацікавленість у налагодженні співробітництва між органами внутрішніх справ для розв'язання проблем у таких галузях, як міжнародна злочинність, відмивання грошей, торгівля людьми, наркотиками і т.ін. Зазначені питання є предметом активного переговорного процесу, який нині триває. А після його завершення, я думаю, буде створена гарна основа для подальшого розвитку відносин та співпраці. Отже, попереду у нас дуже багато роботи.

2 лютого 2010 року

ЕКОНОМІЧНИЙ ЧАСОПИС-XXI

науковий журнал

Видається з 1996 року

Виходить 6 разів на рік

Світове господарство і міжнародні
економічні відносини
Національна безпека
Глобальний розвиток
Геополітика
Економічна теорія
Економіка і управління
Соціальна економіка і політика
Гроші, фінанси і кредит
Регіональна економіка
Місцеве самоврядування
Політичні інститути і процеси

Автори журналу:

провідні вчені
України та світу,
посли, державні діячі,
міські голови,
лідери бізнесу

АНАЛІТИКА ДЛЯ ЕЛІТИ: ПЕРЕДПЛАТИ І ДОЛУЧАЙСЯ!

як
передплатити?

Через
передплатні агенції:
«Ідея», «Саміт»,
«Періодика»,
«Меркурій»

Через
ДП «Преса»
Передплатний
індекс:
96437

Через редакцію журналу
«Економічний часопис-XXI»:
(044) 235-98-28,
235-98-27
editor@osp.com.ua